

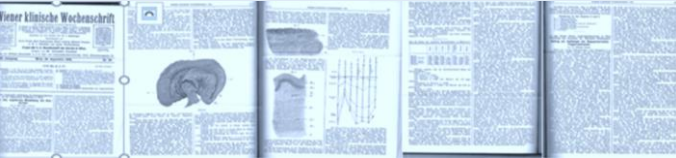
Ayşenur Celayir*, Handan Çetiner**, Canan Aldırmaz Ağartan***, Reyhan Günaydın****, Arın Celayir*****.
Sağlık Bilimleri Üniversitesi, İstanbul Zeynep Kamil Kadın ve Çocuk Hastalıkları Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi, Çocuk Cerrahisi Kliniği*,
Patoloji Kliniği**

Amaç: Literatürde hiçbir hastalık yoktur ki patofizyolojisini yanlış tanımlayan kişinin adını taşısin Hirschsprung Hastalığı hariç. Bu çalışmanın amacı, 124 yıllık keşfe rağmen halen Hirschsprung hastalığı olarak isimlendirilmesine ilişkin bir tartışma başlatmaktır. **Metod:** Bu çalışmada, 1880-1950 yılları arasında Hirschsprung Hastalığı hakkında yazılmış tüm makaleler ve HD ile ilgili tüm tıbbi tarihi makaleler, tarih sırasına göre, incelendi.

Bulgular: 1825-1888 yılları arasında yaklaşık 20 benzer yayına rağmen Hirschsprung, önceki raporlardan habersiz, Paris'te kongrede ilk kez görülen bir hastalık şeklinde "Kolon genişlemesi ve hipertrofinin bir sonucu olarak yenidoğanlarda kabızlık" başlığıyla 1886'da sundu, 1888'de yayınladı. 1900'lerden itibaren Hollanda yazarları tarafından ve Avrupa da *Maladie De Hirschsprung, Von Hirschsprungscher Krankheit* şeklinde isimlendirmeye başlamışlardı.

Oysa Tittel, 1901'de megakolonlu çocuğun postmortem histopatolojisini çok detaylı sunduğu çalışmasında ganglion hücrelerinin özefagus, ince barsak, appendiks, dilate kolonda olduğunu, ancak dar olmadığını göstermişti.

1900-1950 yılları arasında literatürde Hirschsprung hastalığı hakkında iki önemli sistematik analiz bulunmaktadır: Bunlardan birincisi 1908'de Finney tarafından yapılan çalışmadır [Congenital Idiopathic Dilatation of the Colon. Surg Gynec & Obst, 1908; 6: 624-643]. Dokuz yaşında bir olguyu sunduğu bu çalışmasında konu hakkında o güne kadar yazılmış 246 makaleyi sistematik olarak analiz etmiştir. Sayfa 640'da "...kolon duvarında normal sinir pleksusunun doğuştan yokluğuna dair tekrar önerilerle bulunulmuştur." şeklinde Tittel'in çalışmasına da atıf yapmıştı; ancak yazarın adı Tittel şeklinde yanlış yazılmıştır.

İkincisi ise 1948'de Whitehouse&Kernohan'ın "Doğuştan Megakolondaki Miyenterik Pleksus: On Bir Vaka Çalışması" başlıklı, literatürdeki konu hakkında yapılmış tüm histopatolojik çalışmaları inceledikleri makaledir. Bu çalışmada da Tittel'in aganglionozisi ilk gösteren yazar olduğu açıkça görülmektedir. Ne yazık ki, Tittel'in bu önemli keşfi hiç dikkate alınmadığı gibi özellikle 1970'li yıllardan sonra hastalığın isimlendirilmesi Hirschsprung hastalığı şeklinde tüm dünyada yaygınlaşmıştır.

Sonuç: 120 yılı aşkın süredir bilinen "Hirschsprung Hastalığı" adını değiştirmen veya altına yatan patolojiyi ilk kimin tanımladığını daha doğru bir şekilde yansıtmaman zorluğu bilinmektedir. Ancak günümüz dijitalleşme çağında bilimsel çalışmalara daha kolay ve doğru bir şekilde ulaşmaktadır. Dolayısıyla, tıbbi literatüre yapılan bu somut katkıya dayalı gerçek bir yeniden değerlendirme ve takdir yapılması mümkündür. Rektal aganglionozu ilk gösteren ve tanınmayı hak eden kişinin katkılarını kabul etmek bilimsel olarak uygun olacaktır. Aksi takdirde, Karl Tittel ve katkısı, Hirschsprung hastalığının tarihsel anlatısından kaybolacaktır.

Çıkar Çatışması Beyanı: Yazarlar bu çalışma ile ilgili herhangi bir çıkar çatışması bildirmemiştir.